

Factsheet visserij

Gerben Jukema, David Verhoog en Mark Dolman

Inleiding

Deze factsheet geeft inzicht in de economische omvang en de internationale handel van de visserij. Aansluitend op de inleiding worden figuren gepresenteerd over:

1. Toegevoegde waarde en werkgelegenheid visserijcomplex
2. Handel in goederen uit de visserij
3. Brutoproductiewaarde visserij

De factsheet is opgesteld in opdracht van Rabobank Nederland. In totaal worden 15 agrarische sectoren behandeld. Waar het niet mogelijk was om tot de gevraagde detaillering naar sector te komen, is op basis van expertkennis en beschikbare informatie in de databron gekozen voor een indeling die daarbij zo goed mogelijk aansluit.

Bij het onderdeel economie gaat het erom inzicht te krijgen in de toegevoegde waarde en werkgelegenheid van het visserijcomplex. Het complex omvat de primaire sector en de daarbij behorende verwerkende industrie. Ook de uitstralingseffecten naar andere onderdelen van de economie (toelevering en distributie) worden in het complex meegenomen.

Bij de handel gaat het erom zo goed mogelijk inzicht te geven in de handelspositie van Nederland en welk gedeelte van de handel bedreven wordt met onze buurlanden en in welke mate het hier gaat om primaire en secundaire landbouwgoederen (zie bijlage 1 voor nadere uitleg).

Definities

Toegevoegde waarde en werkgelegenheid visserijcomplex

De agrarische sector - opgebouwd uit de sectoren landbouw, tuinbouw en visserij - is nauw verweven met andere delen van de economie. Enerzijds is agrarische productie nauwelijks mogelijk zonder toelevering van goederen en diensten zoals veevoer, kunstmest, energie, machines, stallen,

kassen, veterinaire en zakelijke diensten; anderzijds vergen ruwe agrarische producten verwerking in de voedingsmiddelenindustrie, handel en distributie voordat ze op het bord van de consument terechtkomen. Het geheel van directe en indirecte activiteiten rond de agrarische sector kan als een samenhangende keten worden gezien, die vaak wordt aangeduid als het agrocomplex.

Het visserijcomplex bestaat uit de primaire visserij, de visverwerkende industrie, de toeleveranciers zoals aardolie- en machine-industrie, transportbedrijven, zakelijke dienstverlening en de distributiebedrijven rondom de export en de consumptie van vis. De bijdrage van de toeleveranciers en distributeurs is beperkt tot hun activiteiten gericht op de primaire visserij en de visverwerkende industrie.

Handelscijfers visserij

Voor het onderdeel handel geeft deze factsheet inzicht in de totale export-, import- en handelsbalanswaarde, de belangrijkste handelslanden en verdeling in primaire en secundaire goederenhandel van de visserij. Ook worden de belangrijkste handelsgoederen benoemd op basis van de eerste 4 digits in de GN-goederenindeling (zie bijlage 1).

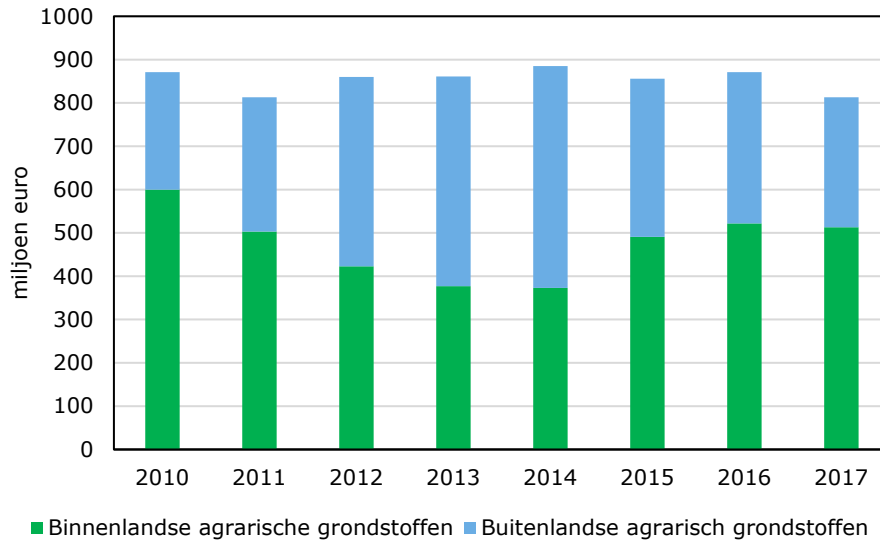
De statistische registratie van de handel in goederen maakt gebruik van classificatiecodes per product. Het meest gedetailleerde niveau van vastlegging is in 8-digitcodes. Deze 8-digitcodes zijn in dit project gebruikt om de handelsgoederen in te delen naar de gewenste 16 agrarische sectoren. Er is hierbij een enge definitie gehanteerd. Er is namelijk uitsluitend gekeken naar handelsgoederen die de Nederlandse primaire sector zelf zou kunnen produceren, of naar handelsgoederen waarbij de Nederlandse primaire sector een belangrijke toeleverende functie heeft. In de statistiek van de goederenhandel is er geen eenduidige indeling te maken of de Nederlandse primaire schakel een bijdrage heeft en hoe groot deze is. Op basis van expert judgement is daarom per 8-digitcode een toedeling naar sector gemaakt. Om zo veel mogelijk inzicht te geven in de toegepaste indeling per sector, is per factsheet globaal beschreven welke 8-digitcodes of groepen onder deze sector vallen en welke buiten beschouwing zijn gelaten, omdat er een beperkte/geen betrokkenheid is van de primaire schakel in Nederland.

Om zo veel mogelijk inzicht te geven in de toegepaste indeling is hieronder globaal beschreven welke coderingen of groepen onder deze sector vallen. Een belangrijk uitgangspunt bij het alloceren naar sector is de teeltwijze/oorsprong van een bepaald product en niet bijvoorbeeld het gebruik van het goed.

De visserijsector is vrij goed te onderscheiden van de andere sectoren. In de handelscodes heeft de sector een eigen hoofdstuk. In het primaire gedeelte zijn levende vissen, week- en schaaldieren en verse- en of gekoelde vissen en bevroren vissen ingedeeld. De filets, of visvlees gezouten of gerookt of gepekeld vissen worden beschouwd als secundaire producten. Maar los van dat eigen hoofdstuk zijn ook in andere hoofdstukken nog visproducten te onderscheiden. Zo vallen zeewier en oliën uit vis ook onder de (secundaire) visserijsector. Ook allerlei andere bereidingen en conserveringen van vis is onderdeel van de visserij. Verder vullen codes voor vismeel en visperswater deze sector aan.

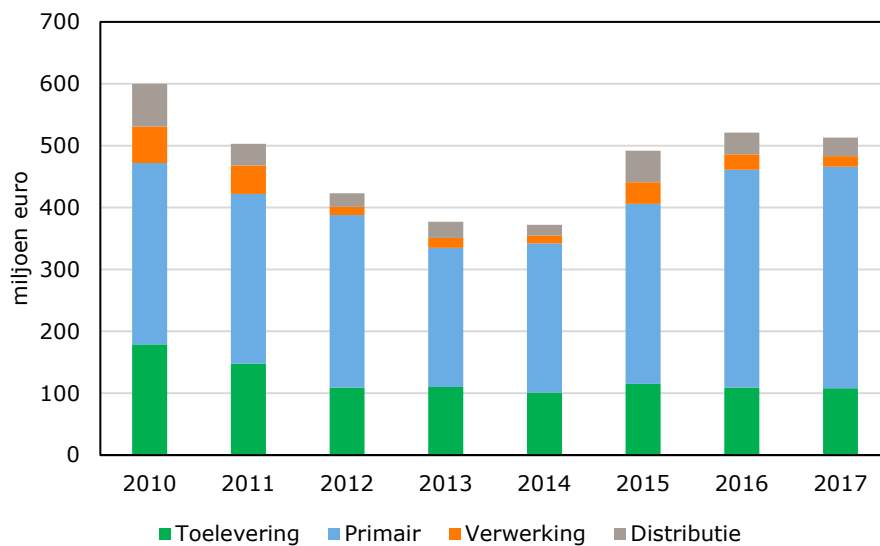
Bij de indeling is gekeken welke vissen kunnen worden gevangen of gekweekt door Nederlandse bedrijven of door schepen die onder Nederlandse vlag varen.

1. Toegevoegde waarde en werkgelegenheid visserijcomplex

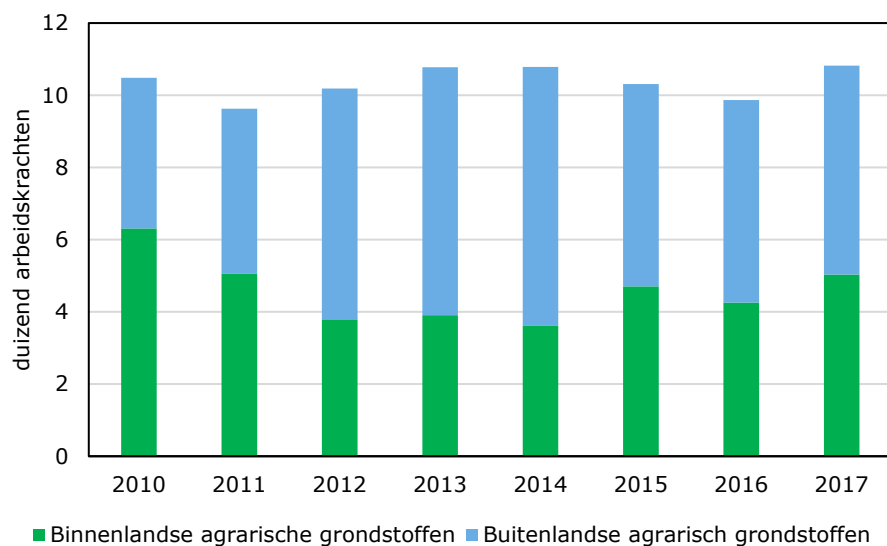
Figuur 1.1 Toegevoegde waarde visserijcomplex

Bron: Wageningen Economic Research.

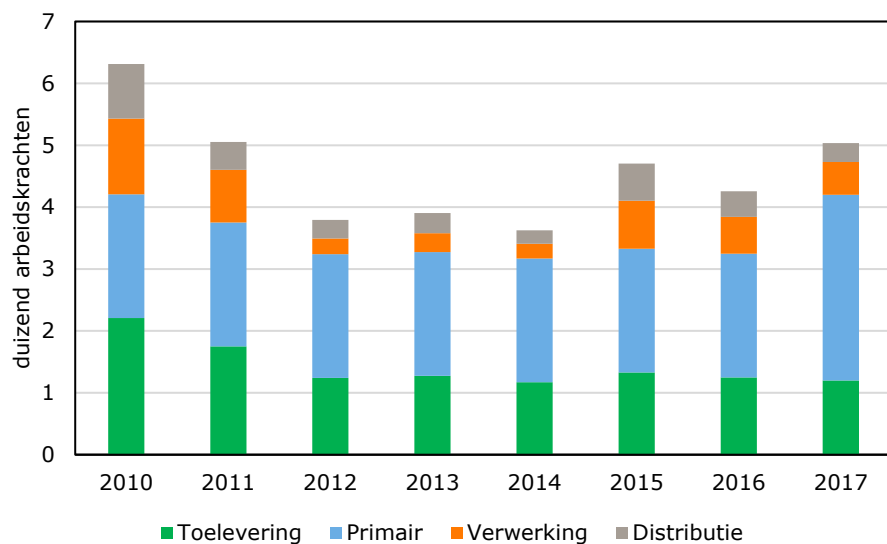
Figuur 1.2 Verdeling toegevoegde waarde binnenlandse agrarische grondstoffen naar ketenschakel voor het visserijcomplex

Bron: Wageningen Economic Research.

Figuur 1.3 Werkgelegenheid visserijcomplex

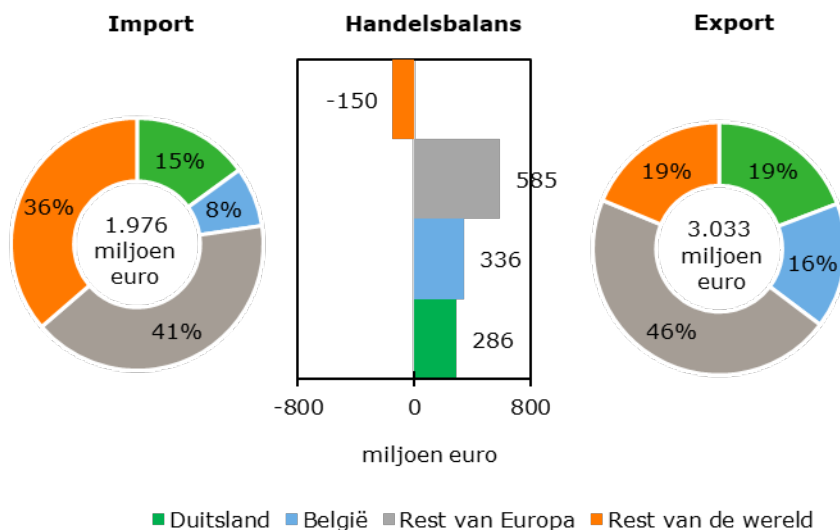
Bron: Wageningen Economic Research.

Figuur 1.4 Verdeling werkgelegenheid binnenlandse agrarische grondstoffen naar ketenschakel voor het visserijcomplex

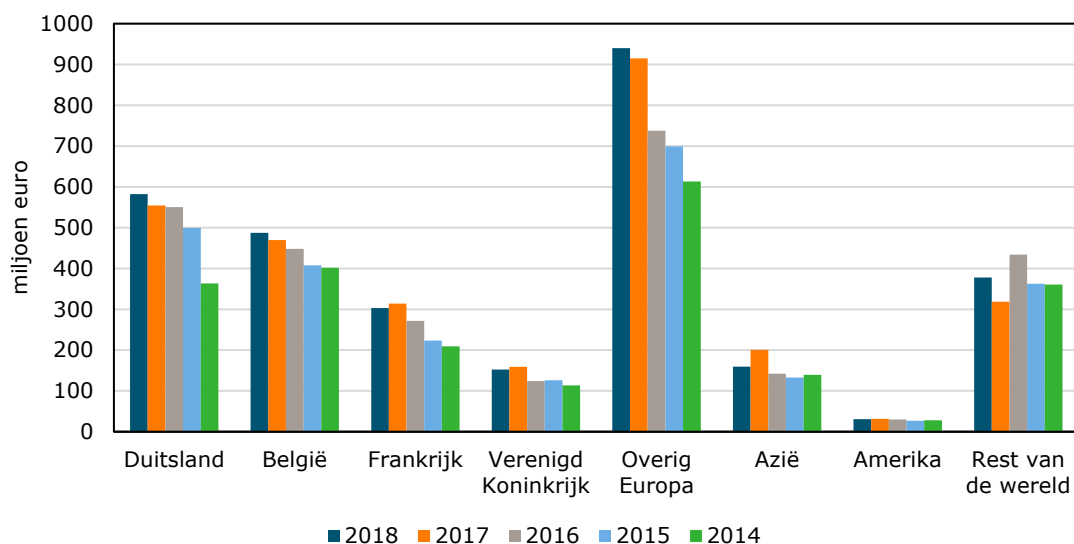
Bron: Wageningen Economic Research.

2. Handel in goederen uit de visserij

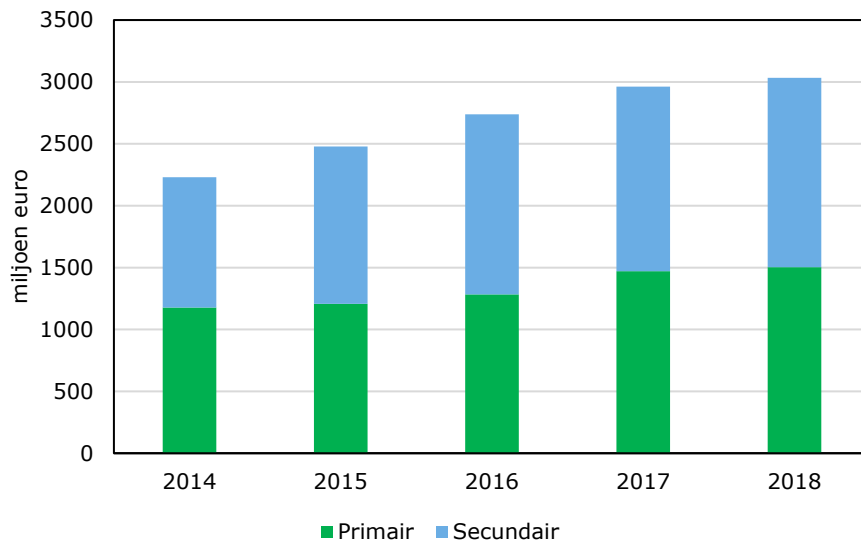
Figuur 2.1 Nederlandse handel in goederen uit de visserij, 2018

Bron: CBS, bewerking Wageningen Economic Research.

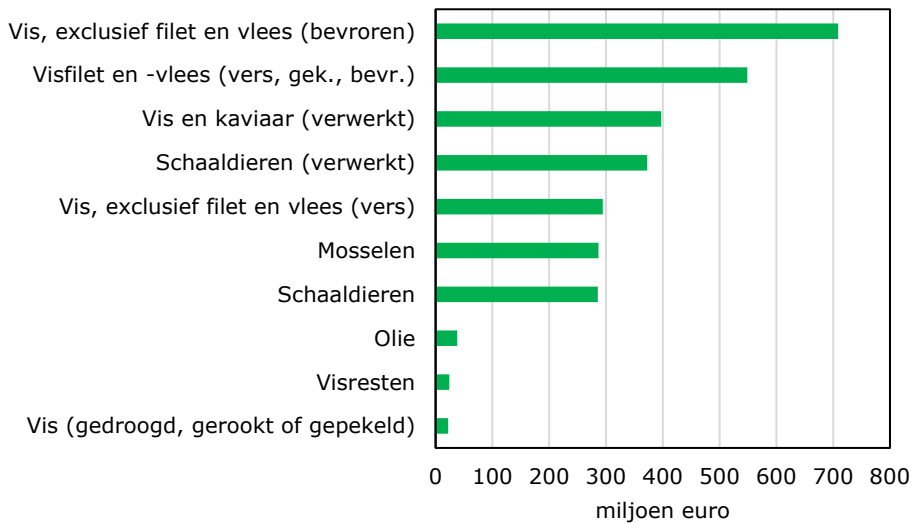
Figuur 2.2 Nederlandse export van goederen uit de visserij naar bestemming

Bron: CBS, bewerking Wageningen Economic Research.

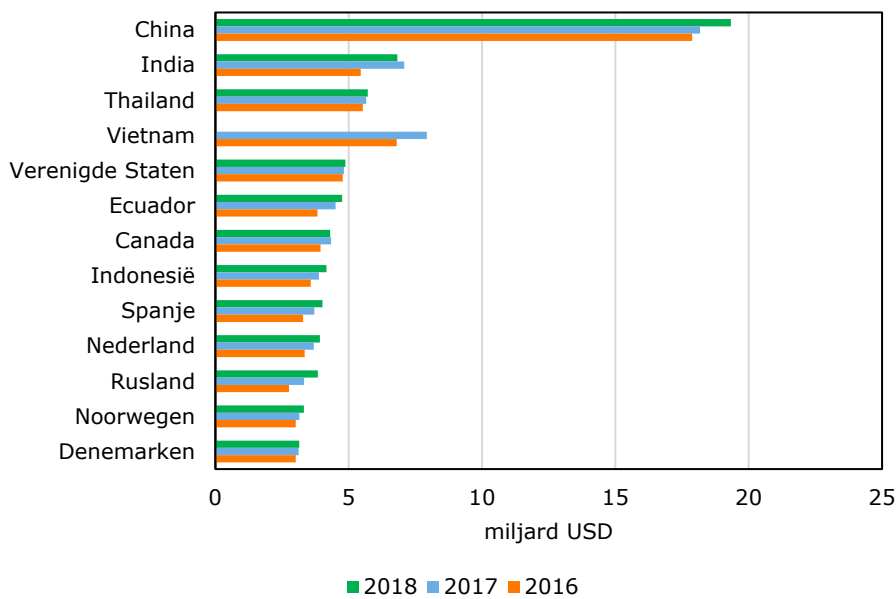
Figuur 2.3 Nederlandse export van goederen uit de visserij naar type product

Bron: CBS, bewerking Wageningen Economic Research.

Figuur 2.4 Belangrijkste goederen uit de visserij bij de Nederlandse export, 2018

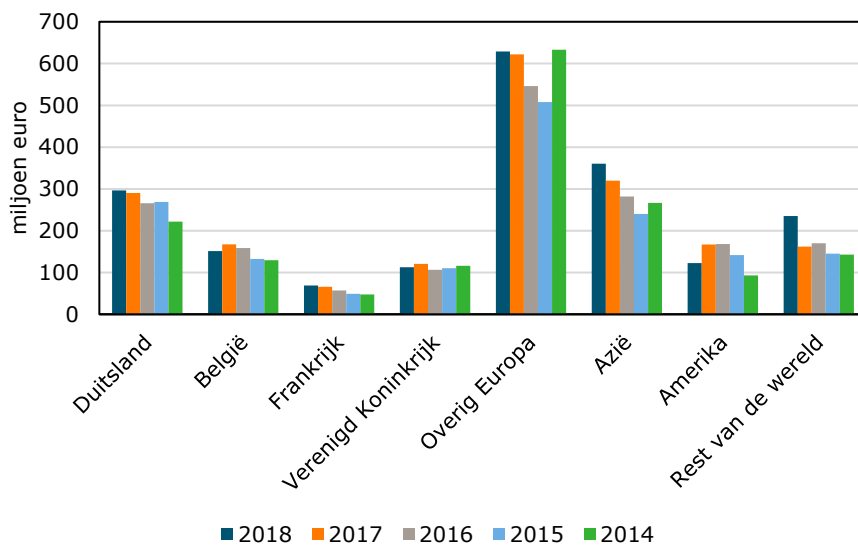
Bron: CBS, bewerking Wageningen Economic Research.

Figuur 2.5 Belangrijkste landen bij de wereldexport van goederen uit de visserij, 2016-2018

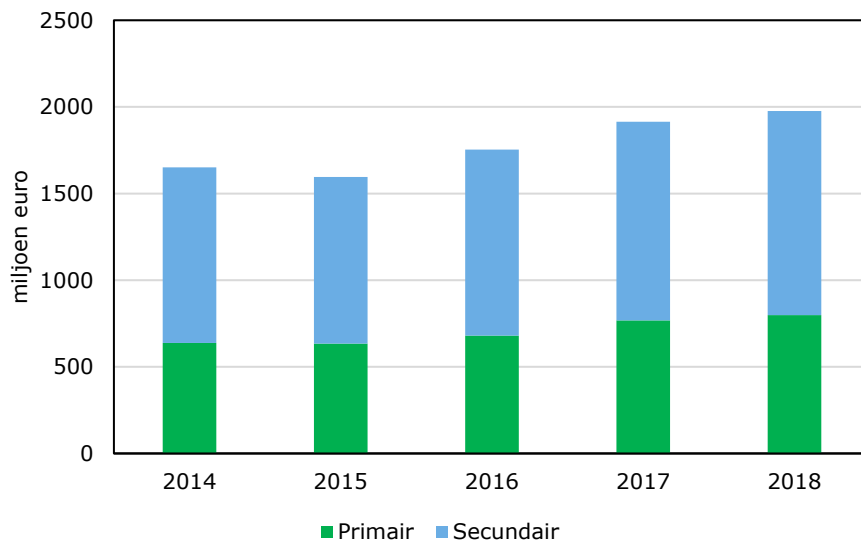
Bron: Comtrade, bewerking Wageningen Economic Research.

Voetnoot: Vietnam 2018 is nog niet bekend bij het verschijnen van deze factsheet. Bij het CBS zijn de GN-codes tot op het 8-digitniveau verdeeld naar sector. Bij Comtrade-cijfers is dit niet mogelijk omdat deze zijn geaggregeerd tot een 6-digitniveau. De volgende codes zijn daarom niet meegenomen in de bovenstaande figuur: GN020890, GN190220, GN230990, GN051199, GN152190.

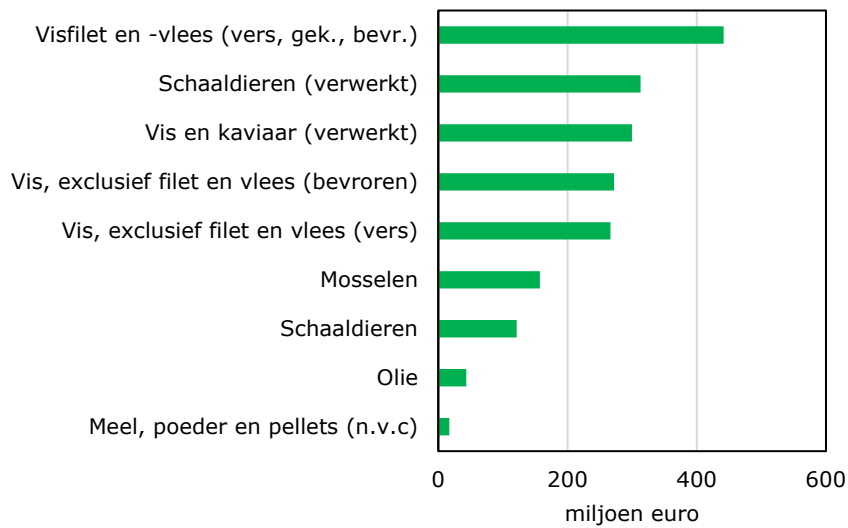
Figuur 2.6 Nederlandse import van goederen uit de visserij naar herkomstregio

Bron: CBS, bewerking Wageningen Economic Research.

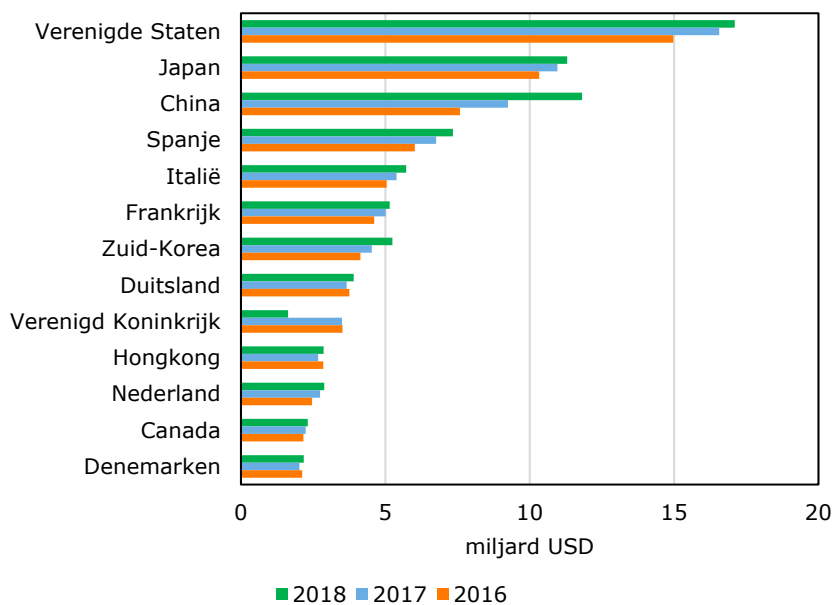
Figuur 2.7 Nederlandse import van goederen uit de visserij naar type product

Bron: CBS, bewerking Wageningen Economic Research.

Figuur 2.8 Belangrijkste goederen bij de Nederlandse import uit de visserij, 2018

Bron: CBS, bewerking Wageningen Economic Research.

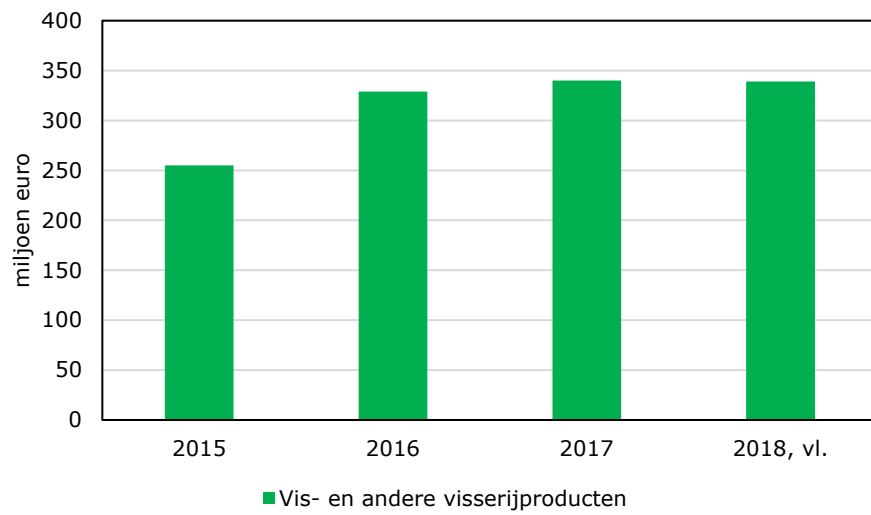

Figuur 2.9 Belangrijkste landen voor de wereldimport van goederen uit de visserij, 2016-2018

Bron: Comtrade, bewerking Wageningen Economic Research.

Voetnoot: Bij het CBS zijn de GN-codes tot op het 8-digitniveau verdeeld naar sector. Bij Comtrade-cijfers is dit niet mogelijk omdat deze zijn geaggregeerd tot een 6-digitniveau. De volgende codes zijn daarom niet meegenomen in de bovenstaande figuur: GN020890, GN190220, GN230990, GN051199, GN152190.

3. Brutoproductiewaarde visserij

Figuur 3.1 *Brutoproductiewaarde visserij*

Bron: CBS, bewerking Wageningen Economic Research.

Bijlage 1. Nadere toelichting goederenhandel

Bij de registratie van goederenhandel wordt gebruikgemaakt van classificatiecodes per product of productgroep. Het stelt deelnemende landen in staat verhandelde goederen op een gemeenschappelijke basis voor douanedoeleinden te classificeren. Binnen Europa wordt gebruikgemaakt van goederencodelijsten volgens de Gecombineerde Nomenclatuur (GN-codering). Deze codering bevat de goederenindeling die door de Europese Unie voor de statistieken van de Internationale Handel in Goederen wordt voorgeschreven. De GN is een 8-cijferige indeling. Op wereldniveau is de indeling beperkt tot een 6-cijferige code en dus onnauwkeuriger. De handelsgegevens worden verzameld door het CBS en die partij geeft op basis van de gewenste standaarden en definities de gegevens door aan Europa (Eurostat) en de VN (Comtrade) voor een juiste vergelijking met andere landen. Dit systeem van coderingen is in dit project de basis van de indeling naar de gewenste 15 Nederlandse sectoren. Er is hierbij een enge definitie gehanteerd. Er is namelijk uitsluitend gekeken naar handelsgoederen die de Nederlandse primaire sector zelf zou kunnen produceren, of naar handelsgoederen waarbij de Nederlandse primaire sector een belangrijke toeleverende functie heeft. In de statistiek van de goederenhandel is er geen eenduidige indeling te maken of de Nederlandse primaire schakel een bijdrage heeft en hoe groot deze is. Op basis van expert judgement is daarom per 8-digitcode een toedeling naar sector gemaakt. Om zo veel mogelijk inzicht te geven in de toegepaste indeling per sector, is per factsheet globaal beschreven welke 8-digitcodes of groepen onder deze sector vallen en welke buiten beschouwing zijn gelaten, omdat er een beperkte/geen betrokkenheid is van de primaire schakel in Nederland.

Belangrijk is dus om te erkennen dat de indeling volgens de GN-codering van producten volgens de GN-codering niet een-op-een te vertalen is naar één van de 15 sectoren in Nederland. Zo zijn er naast primaire (of onbewerkte producten) ook secundaire producten (bewerkte of samengestelde producten) waar soms ingrediënten zijn gebruikt uit meerdere sectoren. Een andere reden waarom goederen soms moeilijk naar sectoren zijn in te delen is dat in de lijst met agrarische producten ook goederen te vinden zijn die niet zelf in Nederland worden geproduceerd, maar wel worden verhandeld door Nederland. Een andere uitdaging is dat bepaalde goederen als grondstof binnenkomen en als ander product weer de grens overgaan. Tot slot is een beperking dat de beschrijvingen die bij de GN-codes worden gegeven soms niet voldoende uitleg geven over wat het product precies behelst. Om dergelijke producten te alloceren aan de gewenste 15 sectoren is daarom ook, ten dele, een arbitraire onderneming. Een uitgangspunt bij het alloceren naar sector is geweest dat de teeltwijze/oorsprong van een bepaald product de sectorindeling heeft bepaald en niet bijvoorbeeld het gebruik van het goed.

Informatie

Mark Dolman
T +31 (0)70 33 58 334
E mark.dolman@wur.nl
www.wur.nl/economic-research

2020-0180